

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Če vsak četrtik in večja s pošiljavo vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1,50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujerazne države 8 K. Če listi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Učije „Kasniškega tiskovnega podjetja“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 v. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisni listi se vrabijo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, upravni uradnik, inženir in režiser.

Mir z Rusijo.

Golobček miru je dvakrat zletel iz Bresta Litovskega. V soboto, 9. februarja, se je ob dveh zjutraj dvignil v zračne višave, noseč v kljunčku mirovno pogodbo med osrednjimi državami in Ukrajino. V nedeljo je zletel drugič ter prinesel v kljunčku palmovo vejico miru s celo Rusijo. Pozdravljen oznanitelj prvega miru v Evropi, prepojeni s krvjo stotisočeri in stokajoči pod težavami in grozotami trinapolletne vojne! Naj bi mu kmalu sledil glasnik toliko zaželjenega in tako težko pričakovanega splošnega miru!

V nedeljo je Rusija formalno, zunanje-pravno, stopila z vojnega pozorišča. Dejansko že ni bila več na njem od oktobrske revolucije boljševikov. Boljševiki so tako prišli na površje, da so zrevolucionirali vojaštvo ter ga pridobili za svoje socialistične cilje. Obrnili so orožje, ki so ga vojaki prej rabili proti zunanjim sovražnikom, sedaj proti nasprotnikom boljševikov na Ruskem. Zadrževala je državljanska vojna med raznimi ruskimi strankami. Kri ni tekla več na rusko-nemško-avstrijski fronti, marveč po ulicah Petrograda, Moskve in drugih ruskih mest. Da izvojujejo notranjo državljansko vojno in ostanejo zmagovalci proti več kakor dvetretjinski večini ruskega naroda, ki je boljševikom nasproten, so se začeli v Brestu Litovskem pogajati z osrednjimi državami. Njihovo geslo je bilo: mir na zunaj, boj znotraj!

Do preteklega petka ta pogajanja niso imela še nobenega dejanskega uspeha. V nobeni sporni točki se niso zedinila naziranja Trockega in nemško-avstrijskih zastopnikov. Ko pa je v soboto Ukrajina kot samostojna in neodvisna država sklenila mir z osrednjimi državami, je Trockij v nedeljo izjavil nastop miru tudi z ostalo Rusijo. Rusija še ni sklenila formalne mirovne pogodbe kakor Ukrajina, marveč je kratkoma odpovedala vojno stanje in podala izjavo, da je odredila popolno razoroženje ruskih vojaških sil. Pogajanja pa bodo tekla dalje in se bodo tikala političnih, pravnih in gospodarskih razmer. Ta pogajanja se bodo, kakor je napovedal Trockij, vršila deloma neposredno med udeleženiimi vladami, deloma pa v komisijah, ki jih imajo Nemčija in Avstrija in njeni zaveznici v Petrogradu.

Kakšen bo torej mir z Rusijo, tega še ne vemo, ker je k temu še treba obsežnih pogajanj. Razmerje med nami in Rusijo se je v toliko spremenilo, da ne vlada več premirje, marveč mir. Kako se pa bodo rešile preporne točke o Poljski, Litvi in Kuronski, nam še ni znano in v tem hipu tega najbrž ne vesta ne Černin in Kühlmann, pa tudi ne Trockij. Da je bil Trockij naenkrat tako dostopen za mir, je storila Ukrajina, katera je kot samostojna država sklenila mir, katere pa boljševiki in najbrž tudi še druge ruske stranke ne marajo tako lahko pustiti iz veleruskega območja in iz zveze z Rusijo.

Mirovna pogodba z Ukrajino, ki je samostojna država šele od 20. novembra 1917, ko je osrednja ukrajinska vlada (Rađa) v Kijevu proglasila Ukrajino za samostojno, neodvisno državo, je postavila Ukrajino v družbo samostojnih evropskih držav ter ji je že tudi določila meje. Med Avstrijo in Ukrajino bi naj ostala stara meja, ki je bila med Avstrijo in Rusijo. Dalje proti severu bi naj delala mejo črta, ki se vleče od Tarnograda ob gališki meji blizu reke San do mesta Melnik ob reki Bug severozahodno od Bresta Litovskega. Ta črta teče v sredini med rekama Visla in Bug; mesto Ljublin bi pripadalo bodoči Poljski, Holm in Brest Litovsk pa Ukrajini. In ravno tukaj se začenja spor med kraljevino Poljsko in Ukrajino. Če obvelja ta meja, kakor je določena v mirovni pogodbi z Ukrajino, bi Poljska ne dobila Volinije ne holmskega okraja in bi bila sploh zelo pristržena, zlasti če bi se še izpolnili vsenemški naklepi, ki tudi zahtevajo precejšen del Poljske, namreč tisti, ki meji na Prusijo. Druge potežkoče tvor pa meja med Rusijo in Ukrajino.

V smislu toliko potrebnega miru odkrito in toplo želimo, da bi se vsa ta vprašanja rešila potom pogajanj in pogodb in da bi se Rusija tudi v svoji notranjosti tako umirila in uredila, da ne bi revolucija in nered zopet ogrožala miru, ki je sedaj nastopil med nami. Nastop miru odpira množicam, trpečim pomanjkanje in glad, upanje na dovoz živil, ki so baje v Rusiji in zlasti v Ukrajini nakopičena ter čakajo izvoza. In ravno to dvoje je, kar vsi potrebujemo: kruh in mir!

Ministrski predsednik Seidler na pobegu in povratku.

Dne 7. februarja ob 6. uri zvečer bi naj avstrijska državna zbornica glasovala o začasnem državnem proračunu. Ministrski predsednik Seidler se je mnogo trudil, da bi dobil večino poslancev na svojo stran. Prosjačil je pri Poljaki in Ukrajinci. Svojo srečo je poskušal tudi pri Jugoslovanih. A predno je prišlo do glasovanja, je Seidler odstopil s celim ministrom. Mož se je pošteno zaračunal. Upal je, da bo lahko spravil skupaj potrebno večino. A kakor vedno, tako se je zaračunal tudi tokrat. Je pokazal, da je slab računar. Hotel je vladati brez Slovanov. A to danes ne gre več. Seidlerjeva in tudi vsaka druga vlada bo morala uvideti, da smo Slovani v Avstriji v večini in da se brez nas in proti nam ne da več vladati. Tokrat so se skujali vladi tudi Poljaki, ki so še sicer vedno pomagali vladi potegniti voz iz blata. Prejšnji teden so vojaki iz Nem-

Poljski klub je z ozirom na te dogodke sklenil dne 7. februarja malo pred nameranim glasovanjem, da ne bo glasoval za državni proračun. Ko se je doznalo za sklep Poljakov, je bilo takoj jasno, da je stališče Seidlerjevega ministristva omajano. Nemci sami so preslabi, da bi rešili vlado iz zagate.

K vsemu temu pa je še nastalo tudi med Čehi veliko razburjenje. V večinomnem češkem delu dežele, v Trutnovu, je hotela dati vlada Nemcem popolnoma nemško okrožno sodišče, proti kateremu se Čehi izopravičenih razlogov odločno upirajo že dolgo vrsto let. Ko so Čehi izvedeli za nemško in vladno nameru, so zagrozili, da se bodo borili proti tej protičeški nakani z najostrejšimi sredstvi. Grozili so celo z razbitjem državnega zbora. Vitez Seidler je klical k sebi voditelje Poljakov, Čehov in Jugoslovancev. A pregovoriti ni mogel ne Poljakov, še manj pa Čehov ali Jugoslovancev. Češki voditelj Stanek je izjavil, da Čehi sploh ne marajo staviti vladi med vojno nobenih zahtev. Dr. Korošec pa je v imenu Jugoslovancev izjavil, da ostanejo Jugoslovani zvesto na strani Čehov.

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Konec.)

Korno poveljstvo si je zgradilo radi tega pod zemljo betonirana bivališča, ki so bila dobro zavarovana proti vsaki še tako težki bombi. Cela zgradba je morala stati na sto in stotisoče kron. V te prostore se je preseljeval korni štab v svetlih nočeh, kjer je lahko deloval v domovinski varnosti in brezskrbnosti. V Buczaczu smo bivali samo dva dni.

Na tukajšnjem kolodvoru so nas zrivali v železniške vozove; oddrli smo proti Bukovini v že omenjeno selo Jourkoutz. Saj je bilo že meseca junija in pri nas je vedel že vsak infanterist, da se bo pričela vsak čas ruska velika ofenziva. Mi smo zrli mirno, samozavestno prihodnosti v oči v svesti si, da so naše postojanke nepremagljive. Ko so nas zložili dne 3. junija na kolodvoru v Jourkoutzu, je povabil naš štab divizioner na bogato večerjo. Smo bili prav židane volje do jutrajne zore.

Komaj sem zatisnil oči v svoji bajti, me je že

klical šef divizije k telefonu, kjer sem zvedel, da so pričeli Rusi napad s pomočjo strupenih plinov. Ta novica me je vznemirila presneto malo, ker sem se čisto mirno vlegel in zadrtal do visoko vozečega se solnca.

Ko sem prestopil prag nočišča, mi je zarohnel v uho ruski bobneči ogenj na celi bojni črti, kakor daleč so nesle oči. Sovražnik je streljal iz kalibrov, kakoršnih še do tedaj nismo okusili iz ruskih topov. Rusi so uporabljali težke ladijske topove, iz katerih so pošiljali svoje železne pozdrave daleč za našo fronto. Cela obdajstrska ravan se je tresla od grama; povsod se je pokajalo v črnih stebrih proti nebu; povsod je bilo videti na tisoče in tisoče šrapnel-skih oblakov.

Pri tem prizoru me je nekoliko pogrelo, ker nisem bil vajen podobnega ognjenega plesa od Gorlice več. Če predere sovražnik, bo to za nas rezervo dan krvi in smrti.

Okoli polдне smo že prejeli povelje: izvesti je protinapad severno od sela Jourkoutz, kjer so Rusi bili že udri v naše postojanke z dvema divizijama. Selo Jourkoutz leži v kotanji, nad vasjo je pa plan ravan skoro do ruske meje. Ta cela planjava je bila meseca junija nepregledno žito morje.

Komaj smo se pokazali iz globeli na ravnini, nas je že objela ruska artilerija s svojo ognjeno ve-

rigo. Za naš hrbet se je vsul tako gost zapiralni ogenj iz samih granat in šrapnelov, da bi ne bila ušla nazaj še miš ne, kaj šele človek. Za hrbtom toča smrti, pred nami kot listja in trave na gosto ruske pehote. Pobeg izključen; zmaga negotova!

To so občutki, ki pretresejo trenutno še vsakega starega in vojničkušene a „jaka. Valili smo se naprej, ne mence se za smrtno točo, ki je sila po nas od vseh strani. Se danes ne vem in mi e kar naravnost nerazumljivo, zakaj je začela lezti ruska pehota nazaj, ko smo se pojavili mi s protinapadom. Nikjer nismo zadeli na infanterijski odpor, ker se je umikal sovražnik prostovoljno v honvedom odvzete postojanke. Odtod pač nismo mogli preopditi Rusov, ker nam je skoro popolnoma manjkalo artilerije, ki je bila tedaj skoro vsa zaposlena pri ofenzivi proti Italiji. Od nas zasedena nova bojna črta je bila ugodno ležeča; predstojniki so se zedinili, da jo naj utrdimo ter trajno zasedemo. Precej posrečeni protinapad nam je močno razredčil vrste častnikov in moštva. Rusi so sedaj mirovali v našem odseku celi dan 5. junija.

Dne 6. junija so nas zopet obsuli z neverjetno artilerijsko silo. Na levo od nas sta bila dva precej velika ribnika. Bog zna, kaj je domneval sovražnik v tej mlakužni vodi, ker je izpal z granatami vso vodo in je raztrosil nedolžne žabje krače na vse ve-